

Za pohádkovými
i smutnými příběhy
do Životic

LUCIE NACHTIGALLOVÁ
Výlety s tajenkou

Praktické informace

VZDÁLENOST OD PRAHY

380 km, cca 4 hodiny autem.
Pojedete po dálnici D1 do Ostravy,
pak do Havířova a podle směrovek
na Životice.

PARKOVÁNÍ

Zdarma nedaleko památníku v ulici
Padlých hrdinů.

OBTÍŽNOST

Lehká trasa po rovině kolem
nejvýznamnějších památek obce.
Výlet je možné jet s kočárkem a na
kole. Pejškům se bude líbit.

DÉLKA TRASY

4 kilometry.

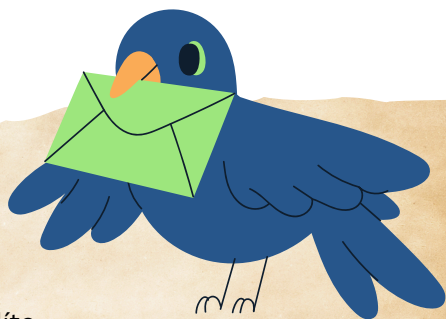
Milí cestovatelé,

zatímco Havířov je poměrně mladé město vzniklé až po druhé světové válce, nedaleko stojící Životice mají za sebou téměř 500 let historie. V té novodobé bohužel prožily i tragédii. Co se stalo? Pojďte s námi na výlet a dozvíte se to! Památník zemřelých navštívíme hned na začátku, dále si budeme povídat hlavně o zámku, ovocných sadech a krásné krajině v okolí Těrlické přehrady, kterou budeme procházet.

Samozřejmě nezapomeneme luštit tajenku a povídat si o pohádkách. Hádanky a tajenka jsou pro děti, které už umí trochu číst, ale trasu mohou jít děti od pěti let. Výlet jsme pro vás připravili ve spolupráci s Městskou knihovnou Havířov a je pro vás tedy zdarma!

Dopis dětem

Ahoj, holky a kluci, dnešní vyprávění bude zpočátku smutné, pak ale zase pohádkové, jak jste zvyklí. Uvidíte mnoho krásných míst a budete plnit desítky hledacích úkolů. Víme přece, jak moc je máte rádi. Stejně jako k našim ostatním výletům jste i k tomu dnešnímu dostali originální mapu s vyznačenou trasou. Pokud půjdete správnou cestou, budete se pozorně rozhlížet, číst texty a poslouchat, co říkají rodiče, jistě splníte všechny úkoly. Umíte-li už psát, doplňte podle uhodnutých slov tajenku a pečlivě ji uschovejte.

1

A jdeme výletovat

Najděte na budově památníku nápis a doplňte ho. MUZEUM ...

Naše putování začíná před smutným **Památníkem životické tragédie**, který je nejdůležitějším a zároveň nejbolestivějším místem Životic. Tiše se rozhlédněte. Na pomník prosím nelezte. Je to hrobové místo a hrobečky nejsou prolézačky.

Životická tragédie se odehrála za druhé světové války. Dne 4. srpna 1944 zaútočili partyzáni na příslušníky těšínského gestapa v místním hostinci a při přestřelce tři usmrtili. Německé úřady se tak rozhodly krutě pomstít, přestože většina místních obyvatel neměla s útokem nic společného. Brzy ráno dne **6. srpna 1944** obklíčili Životice a několik okolních vesnic příslušníci gestapa spolu s německými četníky. Z domů odváděli muže a chlapce starší 16 let. Bez soudu vybrali **36 nevinných lidí**, kteří se nemohli prokázat německým státním občanstvím, a zastřelili je. Mnohé rodiny přišly o otce, syny a bratry. Jednalo se o největší masakr na Těšínsku v době nacistické okupace. Hrůzná událost ze Životic se tím zařadila po bok dalších odvetných akcí, jako bylo vypálení Lidic a vyhlazení Ležáků. Ne nadarmo Životice získaly po válce přídomek „slezské Lidice“.

Památník životické tragédie

Památník není jen budova. Je to místo, které vypráví příběh 36 lidských životů. Jeho dominantou je socha od sochaře Franciszka Świdra, která vyjadřuje velký smutek. Co na ní vidíte?

Uvnitř památníku najdete výstavu, která je srozumitelná dětem. Můžete si prohlédnout fotky obětí, zjistit, kolik jim bylo let a čím se živily. Uvidíte i skutečné předměty z té doby a mapy, které ukazují, jak nacisté vesnici obklíčili. Je to silný zážitek, který vám ukáže, že historie není jen v učebnicích, ale lidé ji žili přímo tam, kde dnes chodíte.

Zájemcům o návštěvu je památník otevřen **po předchozí domluvě** na telefonu 558 711 866 nebo e-mailu ceskytesin@muzeumct.cz.

Hlavní ulicí nyní půjdeme z kopce. Od památníku vede asi 5 kilometrů dlouhý okruh naučné stezky. Značí ji modrá turistická značka. Její pruhy však nejsou namalovány vodorovně, ale svisle. Je to velmi neobvyklé, ještě nikdy jsme to na našich výletech neviděli.

Na druhé straně cesty spatříte **hřbitov**, který patří k nejstarším dochovaným místům obce. Nachází se v blízkosti kostela a po celá staletí sloužil jako místo posledního odpočinku místních obyvatel - sedláků, řemeslníků, šlechtických úředníků i kněží. Mnohé náhrobky připomínají polské i české rodiny, které na Těšínsku po generace společně žily. Můžete se tam tiše mrknout. Všimněte si, v jakém jazyce jsou náhrobky popsány. Na konci výletu vám vysvětlíme, proč si tady moc česky nepočtete.

**Kráčejte po chodníčku z kopce.
Vyhlížíme zahrádku, kterou hlídá
větrný mlýn, sova a trpaslíci.**

Jak se jmenovala princezna, která žila s trpaslíky? Vzpomenete si? A teď to bude hodně těžká otázka: Dokážete všechny trpaslíky vyjmenovat?

Stydlin Prófa **REJPAL**
KEJCHAL *Dřímál* ŠTÍSTKO
Šmudla

A vzpomene si, na co se královna ptala kouzelného zrcadla? Ano, dotaz zněl: „Zrcadlo, zrcadlo, řekni, kdo je v zemi zdejší nejhezčí a nejkrásnější?“

**Kdo je nejkrásnější z vaší rodiny?
Jasně! Přece maminka!**

Pokračujeme po chodníku až ke zvoničce a můžeme si k tomu zazpívat.

Hej-hou, hej-hou a trpaslíci jdou.
A zpíváme si vesele, hej-hou, hej-hou.
Hej-hou, hej-hou, hej-hou,
když máme starost zlou,
vždy vrásky z čela vymaže
hej-hou, hej-hou.

O názvu obce

Než dojdeme ke zvoničce a křížku, můžeme se ponořit do historie. Ale opravdu jen do malé hloubky, nebojte. :)

Životice, dnes městská část Havířova, jsou mnohem starší než Havířov. První písemná zmínka o obci pochází z roku 1533. Tehdy to byla malá zemědělská vesnice na území Těšínského Slezska. Kdo z vaší rodiny byl tenkrát na světě? Tipujeme, že prapraprapraprababička a stejně starý pradědeček.

Zkuste se na okamžik zamyslet, jak asi vznikl název obce Životice. Napadá vás něco?

Název **Životice** pochází ze staročeského osobního jména Žibota. Nejstarší písemné zmínky z 15. století uvádějí název jako **Ziboticze**. Postupným vývojem češtiny došlo k přehláskování na tvar Životice.

Představte si, že je vaše křestní jméno Život.
Zkuste si to se svým příjmením. Líbí? :)

Zvonička

Hledáme zvoničku. Víte, k čemu kdysi zvoničky sloužily?

Zvoničky byly v minulosti pro vesnice něčím jako dnešní **obecní rozhlas** nebo upozornění v mobilu. Protože lidé kdysi neměli hodinky, telefony ani internet, potřebovali způsob, jak se domluvit nebo jak včas zareagovat na to, co se děje. **Zvoničky plnily několik důležitých úkolů:**

Zprvce to byly **časoměrky**. Zvuk zvonu oznamoval lidem na polích, že je čas jít domů na oběd nebo že pracovní den končí. Zároveň zval k bohoslužbám nebo připomínal svátky.

Zadruhé sloužily jako **varovný systém**. Když se blížila bouřka, začalo hořet nebo vesnici hrozilo nějaké nebezpečí, zvonilo se takzvaným poplachovým zvoněním. Zvuk byl rychlý a naléhavý, aby každý věděl, že se má připravit nebo běžet pomoci. Strašpytlové do zaječích...

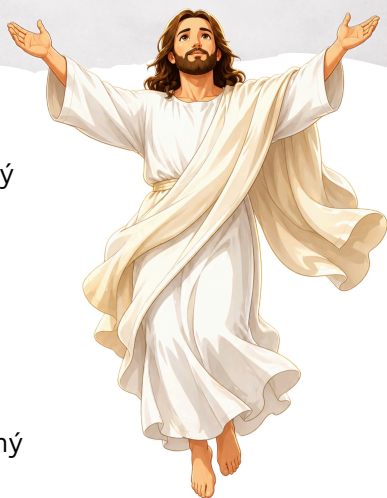
Zatřetí měly důležitou roli **při loučení**. Zvony oznamovaly úmrtí někoho z obce, což byl způsob, jakým se obec dozvěděla o smutné zprávě.

Za zvoničkou je **křížek**. Jak se jmenuje muž, který na něm visí? Najděte zlatý nápis v polštině.

Opište první písmeno posledního řádku. Dokážete vzkaz přečíst a přeložit?

Opět se rozhlédněte. Hledáme dům pomalovaný obří malbou. Kdo ho najde jako první?

Památku svého pradědečka Teodora Warcopa zastřeleného nacisty i dalších 35 mužů z životické tragédie takto uctil **Nikola Vavrouš z Havířova**.

Mural

Obří malůvka je takzvaný **mural**. Copak že to je? Nástěnná malba, která je úřady povolena, takže vás za ni nikdo nezavře do chládku. Byla slavnostně odhalena 6. srpna 2024, tedy přesně 80 let poté, co gestapo postřílelo u životického lesa místní muže a chlapce. Malba vznikla na fasádě staré stodoly jen pár kroků od místa, kde se v osudný tragický den nakládala na povozy těla zavražděných.

Na muralu umělec ztvárnil poslední okamžiky života svého předka. Sedí v trávě s rukama za hlavou, dívá se k nedalekému lesíku a čeká na svou popravu. Je to moc smutné...

Zahneme doleva ke krátké prohlídce zámku. Poté se sem zase vrátíme.

Životický zámek

Koncem 16. století byla v Životicích vybudována renesanční tvrz, která se později proměnila v menší zámek. Nešlo o mohutný hrad s vysokými věžemi a špatným vytápěním, ale o pohodlné panské sídlo. Právě odtud šlechtici spravovali své statky, rozhodovali spory mezi poddanými a dohlíželi na hospodaření. Se zámkem jsou spojováni např. Pavel Bludovský z Kornic nebo rod Marklovských. V průběhu staletí byl objekt barokně přestavěn, po roce 1948 začal sloužit potřebám Státního statku Karviná, fungovalo zde muzeum i byty. V současnosti je však nejdůležitější jeho ochrana, protože je veden jako ohrožená památka. Což vidíte na vlastní oči.

Architektonicky nejceněnější je hlavní vstup s jednoduchým kamenným renesančním portálem, jenž otevírá cestu do průjezdu, ve kterém se dochoval zbytek nečitelného nápisu. (Skutečně je nečitelný. Pokoušeli jsme se ho vyluštit, ale neuspěli jsme.)

Před sídlem stojí socha **svatého Jana Nepomuckého**. Spočítejte, kolik mu nad hlavou poletuje hvězdiček. Přičtěte dalších pět.

Napište výslednou číslici.

Víte, kdo byl Jan Nepomucký?

svatý Jan Nepomucký

Sv. Jan Nepomucký je jednou z nejznámějších postav naší historie. Žil ve 14. století a působil jako významný církevní hodnostář v Praze. Podle legendy se stal obětí sporu mezi králem Václavem IV. a církví, protože odmítl vyzradit tajemství, které mu svěřila královna při zpovědi. (Sice tomu bylo úplně jinak, ale co na tom záleží, že?) Jisté je, že kvůli své odvaze a věrnosti pravdě byl svržen z Karlova mostu do řeky Vltavy, čímž se stal mučedníkem. (A také se tím potvrdila známá pravda, že každý dobrý skutek musí být po zásluze potrestán.)

Proč ho ale vidáme na každém rohu, u mostů, na návsích nebo u silnic? Lidé si ho zvolili za svého ochránce před nebezpečím. Zejména před povodněmi a utonutím, protože je spojen s řekou. Postupem času se stal patronem všech vod, mlýnů, mostů a ochráncem dobré pověsti. Stavěly se mu sochy po celé české zemi jako poděkování za ochranu úrody a bezpečí před přírodními živly.

Svatého Jana Nepomuckého poznáš na první pohled podle typického vzhledu. Většinou má kolem hlavy svatozář s pěti hvězdami, v ruce drží palmovou ratolest nebo kříž a často má prst u úst, což symbolizuje jeho mlčenlivost.

Zamáváme Nepomukovi i zámku
a vrátíme se k silnici.

Znáte nějaké **pohádkové princezny**, které by mohly bydlet na zdejší zámku, pokud by se hezky opravil? Jak se jmenují? A ve kterých pohádkách vystupují? Zkuste jich vyjmenovat alespoň pět. Schválně, jestli budou stejné jako ty, které napadly nás.

Princezna Lada z pohádky *O princezně se zlatou hvězdou na čele* musela svou krásu i zlatou hvězdu schovat pod kožíšek z myších kůží, aby unikla zlému králi Kazisvětovi.

Krasomila z pohádky *Potrestaná pýcha* byla zpočátku pyšná a odmítala všechny nápadníky, dokud ji král Miroslav v převleku za zahradníka nenaučil, že největší hodnota člověka je v jeho pracovitosti a dobrém srdci.

Princeznu Slavěnu z pohádky *Princ Bajaja* musí před drakem zachránit němý, ale statečný Bajaja. **Princezna Zlatovláška** má dvanáct sester, které vypadají úplně stejně. Jiřík ji pozná díky tomu, že mu pomůžou zvířátka, kterým kdysi zachránil život. A pak tady máme **Růženku** a **Sněhurku**. Které z princezen by tento zámek slušel? Máme jeden tip...

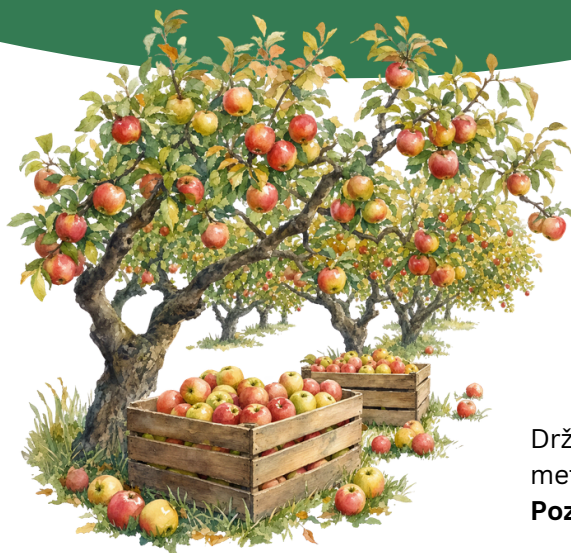
Vrátíme se na ulici Padlých hrdinů a jdeme si k rozcestníku vyzvednout další písmenko do tajenky.

4

Napište název města, které je odsud vzdáleno 2,5 km po červené turistické značce a je u něj obrázek autobusu.

Životické sady

Držíme se naučné stezky a po sto metrech odbočíme doleva do sadů.
Poznáte, které ovoce zde roste?

Životické sady představují živou historii zemědělství na Těšínsku. Historicky se zde sady rozkládaly na velmi rozlehlých plochách a patřily k nejvýnosnějším v okolí. Co se tady pěstovalo? Zejména odrůdy, které vydržely trochu toho chladnějšího povětrí. A také ty, co se dobře skladovaly přes zimu, protože tehdy neexistovaly chladicí boxy. Musely ve zdraví vydržet až do příští sklizně. Z jablek to byly hlavně Jaderníčka moravská, Panenské české, Kožená reneta zimní či Strýmka. Z hrušní se často vyskytovala Clappova máslovka a známá Hardyho máslovka. Tyto staré odrůdy mají velkou výhodu: jsou chuťově velmi výrazné a mnohem zdravější než moderní jablka ze supermarketu, protože nepotřebují tolik chemických postřiků. A jejich názvy jsou skvostné!

Plody ze zdejších sadů byly v minulosti základem jídelníčku.

Co se nesluplo normálně, zpracovalo se třeba na křízaly. Stačilo ovoce nakrájet a usušit – a zimní pochoutka byla na světě. Nesmíme zapomenout ani na povidla, která se vařila v měděných kotlích bez přidání cukru, protože kvalitní zralé ovoce bylo sladké již dost. Dalšími mňamkami byly mošt a domácí pálenka, která byla považována za tradiční léčivý prostředek. Vykurývovala zažívání i různé jiné neduhy. Prý...

Znáte nějakou pohádku, ve které je důležité jablko?

Napovíme vám hned tři: otrávené jablko, Petronel, 12 měsíčků. Jaké pohádky máme na mysli?

Dostáváme se k místu, kde je odbočka k **pomníčkům životické tragédie**. Kdo chce, může se jít podívat. Kdo ne, počká tady. Pak budeme všichni pokračovat do **ulice Na Polanech**, kde odbočíme doleva. Vidíte dům se dvěma dřevěnými koly na stěně? Kráčíme stále po naučné stezce a vyhlížíme červený domeček s červeným plotem. Ve kterém názvu pohádky se objevuje červená barva?

Že jsem takhle zbarvená,
říkají mi červená.
Karkulka červená,
že jsem takhle zbarvená.
Že jsem takhle zbarvená.

Znáte tuto písničku z pohádky **Tři bratři**? Máte ji rádi? My moc! Líbí se nám místa, kde se pohádka natáčela. A také se nám líbili pan otec, vypravěč a Růženka.

Ulice Na Polanech nás přivádí k Zelené ulici. I zde je odbočka k pomníčkům. Také je zde žlutá cedulka s číslem cyklostezky. Opište druhou číslici.

Pokračujeme po neznačené stezce stále rovně. Zelenou ulici tedy překročíme a vydáme se k domečkům, které máme po levici. Napravo nás doprovázejí sady. Stromy jsou zde tak nakloněné, že to vypadá, jako by si daly štamprličku.

Vyhlížíme tunel, který tady vytvořily rostliny. Poznali by rodiče alespoň jednu z nich? Tují tady pomáhá vytvořit most třeba přísavník.

Když jsme u těch mostů, věděli byste, kde najdete nejdelší most na světě?

Nejdelším mostem na světě je Danyang–Kunshan Grand Bridge, který se nachází ve východní Číně na vysokorychlostní železniční trati mezi Pekingem a Šanghají. Měří neuvěřitelných 164,8 kilometru, což je přibližně stejná vzdálenost jako z Prahy do Českých Budějovic. Most byl otevřen v roce 2011 a velká část jeho trasy vede nad poli, řekami i jezery. Na stavbě pracovalo 10 000 dělníků a dokončení trvalo 4 roky.

Věděli byste, kde najdete nejdelší most v naší zemi?

Je to pražský Radotínský most, který měří 2 291 metrů. Byl otevřen roku 2010 jako součást Pražského okruhu. Přemostuje široké údolí, kde se setkávají řeky Berounka a Vltava. A na obou koncích vás vtáhne do tunelů.

Čeká nás několik schůdků a za nimi **Životický potok**, který přejdeme. Stoupáme do mírného kopce. Poznáte, které stromy tvoří jehličnatý lesík napravo za plotem?

Ťapeme stále rovně, dokud nevstoupíme do **ulice Přátelství**, která vede novou životickou zástavbou. Vidíte kolem sebe hezké novostavby a dřevěné domky. Vše je nové, ale osídlení zdejšího kraje je mnohem starší...

Životice, které jsou dnes součástí Havířova, patří k nejstarším sídlům v širokém okolí. První písemná zmínka o obci pochází z roku 1533. Odborníci se domnívají, že zde lidé žili mnohem dříve. Vesnice vznikla na úrodném území Těšínského Slezska, kde byly výborné podmínky pro zemědělství a chov dobytka. V počátcích tu zřejmě našlo domov jen 5 až 10 rodin, tedy asi 50 až 80 obyvatel. Bydleli v jednoduchých dřevěných chalupách se slaměnými střechami a jejich každodenní život byl spojen především s prací na polích a v okolních lesích. Po staletí byly Životice typickou zemědělskou vesnicí. Lidé se tu živilí především pěstováním žita a ovsa a chovem krav, ovcí, prasat a drůbeže.

Znáte písničku Když jsem já sloužil?

Co všechno si mladík vysloužil? Kdo si vzpomene a zazpívá poslední sloku?

*Když jsem já sloužil poslední léto,
vysloužil jsem si děvčátko za to.*

*To děvčátko jak poupátko
a ty boty do roboty.*

A ten vůl jako kůl.

A ta ????? mléko dává.

A to tele hubou mele.

A ten vepř jako pepř.

A ta husa chodí bosa.

A ta kačka bláto tlačká.

*A to kuře krákoře běhá po dvoře,
má panenka stele postel v komoře...*

6

**Doplňte do písničky
chybějící slovo.**

Co lidé dělali, když zrovna nedřeli na polích nebo u dobytka? V okolních lesích sbírali dřevo, houby, lesní plody a lovíli drobnou zvěř. Většina z nich byli poddaní. Museli pracovat pro šlechtu a odevzdávat jí část své úrody. Peněz tehdy moc neměli, a proto kvetly výměny. Co kdo měl, vyměnil za to, co neměl.

Přestože Životice neležely na nejvýznamnější obchodní cestě střední Evropy, vedly jejich okolím důležité stezky spojující Těšín, Fryštát, Frýdek a jiná slezská města. Putovali po nich kupci s obilím, solí, dobyt看kem, plátnem či železnými výrobky. Díky tomu se místní obyvatelé setkávali s obchodníky z různých krajů, takže měli přehled, co se kde děje. **Blížíme se k silnici, která klidně mohla být obchodní cestou.**

Odbočíme doleva a vyhlížíme strom, který jako by na nás koukal očkem. Ba i náznak pusinky je vidět. Máme pravdu, nebo už máme z capání vidiny? Kousek za ním se k sobě vinou bříza a dub. Myslíte, že spolu chodí? 😊 A pak je tady buk s červeným pruhem. Najdete i ten?

Opět jsme se napojili na **naučnou stezku, která je značená modrou turistickou značkou**. Vidíte ji někde kolem sebe?

Než dojdeme na **kruhový objezd**, ještě vám vysvětlíme, proč jsou všude nápisy v polštině.

Wielki koktajl kulturowy

Životice leží v kraji kdysi zvaném Těšínské Slezsko. V minulosti několikrát změnil hranice a dlouhá staletí nepatřil jen jednomu státu. Nejdřív spadal pod Rakousko-Uhersko, později se o něj přely Československo a Polsko, na čas ho zabralo také Německo. Proto zde odedávna vedle sebe žili Češi, Poláci i Němci. Prostě koktejl! Většina obyvatel Životic mluvila doma polsky nebo zvláštním těšínským nářečím. Nebylo to však proto, že by žili v Polsku. Jejich rodiny tu zkrátka bydlely po mnoho generací a polština byla jejich mateřským jazykem. Když po první světové válce vznikly samostatné státy Československo a Polsko, oba chtěly Těšínsko získat. Přestože se uvažovalo o tom, že o budoucnosti rozhodnou obyvatelé hlasováním, nakonec k němu nedošlo. V roce 1920 bylo rozhodnuto, že Životice připadnou Československu. Mnoho místních Poláků s tím nesouhlasilo, a proto byly vztahy mezi Čechy a Poláky několik let napjaté.

Když byla v roce 1938 podepsána Mnichovská dohoda a Československo se muselo vzdát pohraničí, využilo situace také Polsko a obsadilo Těšínsko. Životice se tak na necelý rok staly součástí Polska. V září 1939 však začala druhá světová válka. Německo napadlo Polsko a krátce nato obsadilo i Těšínsko. Životice se dostaly pod nacistickou správu a staly se součástí Německé říše. Právě během této okupace došlo 6. srpna 1944 k tragické události, jak už víme. I dnes proto v okolí Havířova najdeme polské školy, kulturní spolky nebo dvojjazyčné nápisy. Lidé se zde naučili žít vedle sebe a Těšínsko je známé tím, že se v něm už po staletí prolíná česká, polská i slezská kultura. Právě tato pestrá historie dělá ze Životic výjimečné místo.

A jsme na “kruháku”, na kterém se vydáme doleva.

Vidíte někde kolem beskydského boha **Radegasta**? Radegast je jedním z nejznámějších slovanských bohů. Naši předkové ho uctívali ještě před příchodem křesťanství. Byl považován za ochránce pohostinnosti a podle některých starých pověstí také slunce a válečníků. Lidé věřili, že pomáhá zajistit dobrou úrodu, dostatek jídla a chrání jejich domovy. Setkáte se s ním hlavně v Beskydech a na Radhošti, kde má svou nejznámější sochu. Také tam vede jeden z našich výletů s tajenkou.

Turistické značky (červená i modrá) nás vedou na další křižovatku. Stojí na ní kříž a cedulka, která upozorňuje na památné místo. Název ulice **U Křížů** připomíná dobu, kdy zde stávalo několik kamenných křížů. Nebyly tu však náhodou. Tato stará boží muka označovala významné rozcestí. Pro poutníky sloužila jako orientační bod i jako místo k zastavení a modlitbě. Podobné kříže byly dříve běžnou součástí naší krajiny.

7

Vidíte na cedulce **znak města Havířova**? Jsou na něm 4 pracovní nástroje, které jsou takřka stejného druhu. Proč myslíte, že tam jsou?

Jak se obecně nástroj nazývá?

Odbočíme do ulice U Křížů, která nás spolu s červenou turistickou značkou dovede až k památníku.

Šupajdíme z kopce. Cestou můžete nalevo hledat domeček s dřevěnou verandou. A teď koukejte po **domečku s levandulovou předzahrádkou** napravo.

V údolí vaše očka jistě zaznamenají budovu firmy **Automont**, ve které by určitě rádi bydleli **Šmoulové**. Sami vidíte proč.

*Umí se smát i prát
a každý má je rád,
i vy je rače znát – Šmouly!
Kam přijdou, tam je šou,
skáčou a tancujou,
vysocí jsou na dva couly.
Že všechno dovedou,
to není náhodou,
zkrátka to s přírodou koulí.*

8

Jak se jmenuje blondatá šmoulí holčička?

Jakmile dozpíváme, hledáme další budovy a obrázky. A zase stoupáme...
Fujky! Je to ale poslední dnešní stoupáníčko, tak si ho užijme! :)

Napravo stojí okrová budova plynárenského zařízení a domeček, co vypadá jako pomeranč.

O kousek dál napravo popelnice hlídá oslík. Vidíte ho? Vzpomenete si, **v jaké pohádce se oslíček otrásal** a padaly z něj dukátky?

Co byste si za vyklepané mince – třeba tisíce korunek – koupili? **Víte, kolik by vážila vaše peněženka?** Zkuste si tipnout. Kdo bude nejbliž, může vyzvat svůj dospělý doprovod, ať se otřeše. Pokud má v sobě i jen malilinko z oslíka, určitě z něj nějaká ta kačka vypadne. Pro vás. Tak co? **Kdo byl nejbliž 3,6 kg?**

Domeček se žlutými sloupy nalevo hlídá **německý ovčák**. Vidíte ho na obrázku? Za hotelem Amerika odbočíme doprava a za minutku jsme v cíli.

Tip navíc

Těrlická vodní nádrž

Pokud výlet procházíte v létě a je vám horko, poradíme, kde se můžete vykoupat. Jen kousek od Životic leží populární **Těrlická vodní nádrž**. Můžete k ní dojít za 15 minut pěšky nebo popojet pár minut autem.

Tato přehrada leží na řece Stonávce mezi obcemi Těrlicko, Albrechtice a Horní Suchá. Byla vybudována v letech 1955-1964 jako zásobárna průmyslové vody pro Třinecké železářny a důlní podniky. Zároveň plní protipovodňovou funkci a pomáhá vyrovnávat průtoky na Stonávce. Nádrž zaujímá plochu přibližně 270 hektarů a pojme asi 27,4 milionu metrů krychlových vody.

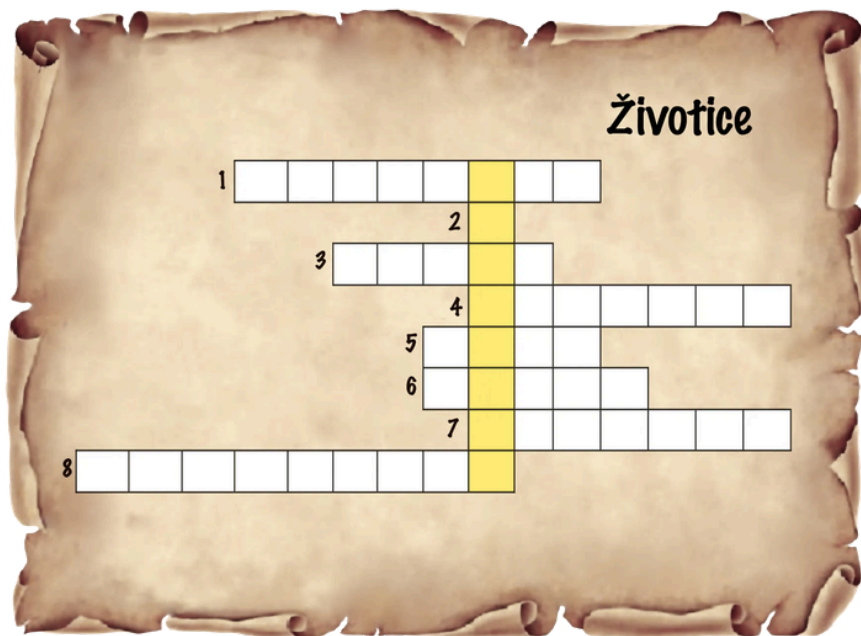
V současnosti je Těrlická přehrada známá především jako oblíbené rekreační středisko. Návštěvníci sem přijíždějí za koupáním, rybařením, jachtingem, paddleboardingem i dalšími vodními sporty. Velkou tradici zde má také vodní lyžování, pro které jsou na přehradě vytvořeny vhodné podmínky.

Copak to na vás kouká z tajenky?

Tajenku máme vyluštěnou. Kouká z ní na nás pohádková postava, o které jsme mluvili na začátku našeho výletu. A vzhledem k tomu, že se dnešní trasa točila kolem jablíček, tak se toto jméno i nabízelo.

Hotovo! **Procházka i osvěta jsou u konce.** Děkujeme, že jste s námi šli, a také Městské knihovně Havířov a jejím knihovnicím za pomoc s přípravou brožurky a jejího poskytnutí všem výletníkům zdarma. Doufáme, že se vám dnešní výlet s tajenkou líbil, přejeme šťastnou cestu domů a těšíme se zase někdy na našich tajenkových trasách na viděnou! 😊

Text, mapa a tajenka: Lucie Nachtigallová a Velká dobrodružství
Grafická úprava brožury: Městská knihovna Havířov

V textu byly použity mimo jiné texty z webů www.kudyznudy.cz, www.cestyapamatky.cz, havirov-info.cz, www.muzeumct.cz/muzeum-tesinska/pobocky/zivotice, www.zivoticesobe.cz, sadyzivotice.cz atd.

